

tamen sæpissime occurrant, quales sunt. 1. *Cum quis impedit, quod impedire non debet* v. g. Qui Scholas Christianorum occludit, ut Juliani temporibus factum est, ne Juventus cognitione divina bonis literis ac moribus imbuatur, vel si referare jubet, templorum ostia, ne incolæ Civitatis convenire, cultumque divinum exercere possint, talia impedit, quæ impedire non debet, & sic Causa Moralis est. Item si quis pacem concordiam ac amicitiam redintegrationem impedit inter rixantes, majores ferendo inter eos lites, discordiæ & inimicitiam causa Moralis est. 2. *Cum quis applicat agens ad patiens* afferendo per illam applicationem tum damnum tum commodum. Sic Incendiarius, vindictæ cupiditate allectus, palatio aut domui frivole & malitiosam applicationem applicans eaque comburens, Incendii hujus Causa Moralis est, licet physice ad incendium non concurrat, id quod faciunt ignis vires ac flammæ, quia autem ignem combustionis causam physicam ædificiis hisce applicavit, damnum exinde factum ipsi imputatur, hinc olim ad restitutionem damni condemnatus hodie vero hoc delictum pœna capitali luere ac expiare debet. Sic seminator in agrum spinosum aut petrosum semen spargens, mali germinis Causa Moralis dicitur, physica enim actione germen non produxit, eam autem ob rationem malum germen & messis aspera ipsi imputatur, quia agens applicavit ad patiens. 3. *Cum quis removet impediens.* Sic v. gr. Si quis removet id, quod explosionem bombardæ impediverat, & remoto obstaculo proxime adstans trajiciatur globulo, is qui obstacula removet, trajectionem & hanc insequutam mortem causavit moraliter, ante omnia autem hic est dispiciendum, an penes removemtem obstacula fuerit intentio alterum lædendi, hæc si non animadvertitur, removens solummodo est causa per accidens in genere naturæ. Sin vero intentio proximè adstantem lædere aut plane interficere adfuerit, utique removens iste est causa per se in genere morum trajectionis & hanc concomitantis necis. 4. *Cum quis agens physicum movet ad agendum, vel per modum meriti vel per modum satisfactionis, vel per modum impetrationis.* Prima causa quæ agens physicum per modum meriti movet ad agendum vocatur *Meritoria*. Sic Christi meritum